

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
- 3) Use of **map stencils** is allowed.
- 4) Draw neat diagrams **WHEREVER** necessary.

Q.1) A) Select the appropriate answer of the following: (06)

- 1) _____ is the generalization of the weather conditions.
a) Climate b) Atmosphere c) Insolation d) Troposphere
- 2) _____ gas is concentrated mainly in Ozonosphere.
a) Oxygen b) Ozone c) Water Vapour d) Dust Particles
- 3) _____ is a short form of Incoming solar radiation.
a) Insolation b) Atmosphere c) Troposphere d) None of above
- 4) The _____ is made up of gases, water vapour and dust particles.
a) atmosphere b) insolation c) Troposphere d) None of above
- 5) Atmospheric pressure is measured by the instrument known as _____.
a) Barograph b) Barometer c) rain gauge d) None of above
- 6) The _____ winds are seasonal winds.
a) Monsoon b) Local c) Global d) Trade

b) Answer the following questions in one sentence: (06)

- 1) What is Weather?
- 2) What is normal lapse rate of temperature?
- 3) Write the location of Polar zones?
- 4) Define isobars?
- 5) What is Wind?
- 6) Define absolute humidity?

Q.2 Answer any THREE of the following: (12)

- a) Explain composition of atmosphere.
- b) Explain Heat budget of the earth.
- c) Write an account of Monsoon winds in India.
- d) Explain the types of rainfall.

Q.3 Answer any THREE of the following: (12)

- a) Explain meaning and structure of atmosphere?
- b) Explain inversion of temperature?
- c) Explain causes of Ocean currents.
- d) Explain the types of humidity?

Q.4 Answer any TWO of the following: (12)

- a) Explain Horizontal distribution of temperature.
- b) Explain the factors affecting on salinity of ocean water.
- c) Describe the pressure belts.

Q.5 Write notes on any TWO of the following: (12)

- a) Effects of ocean currents
- b) Global winds
- c) Forms of condensation

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) नकाशा स्टेन्सिल्स वापरण्यास परवानगी आहे.
- ४) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढाव्यात.

प्र.१ खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (०६)

- १) ----- म्हणजे वातावरणाची सामान्य स्थिती होय.
अ) हवामान ब) वातावरण
क) सौरशक्ती ड) तपांबर
- २) ----- वायू प्रामुख्याने ओझोन थरात आढळतो.
अ) ऑक्सिजन ब) ओझोन
क) पाण्याची वाफ ड) धुलिकरण
- ३) सूर्यापासून येणाऱ्या सौर किरणांना ----- म्हणतात.
अ) सौरशक्ती ब) वातावरण
क) तपांबर ड) वरीलपैकी एकही नाही
- ४) ----- हे वायू, पाण्याची वाफ व धुलीकणांपासून तयार होते.
अ) वातावरण ब) सौरशक्ती
क) तळे ड) वरीलपैकी एकही नाही
- ५) वातावरणाचा दाब ----- यंत्राने मोजला जातो.
अ) बॅरोग्राफ ब) बॅरोमीटर
क) पर्जन्यमापक यंत्र ड) वरीलपैकी एकही नाही
- ६) ----- वारे हे ऋतुकालीन वाहरणारे वारे होय.
अ) मौसमी ब) स्थानिक क) खंडीय ड) व्यापारी

ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. (०६)

- १) हवा म्हणजे काय?
- २) तापमानाचा सामान्य न्हास दर म्हणजे काय?
- ३) ध्रुवीय प्रदेशाचे स्थान लिहा.
- ४) समभार रेषा ची व्याख्या द्या.
- ५) वारा म्हणजे काय?
- ६) निरपेक्ष आर्द्रता म्हणजे काय?

कृ. मागे पहा.

- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) वातावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
ब) पृथ्वीचे औष्णिक संतुलन स्पष्ट करा.
क) भारतातील मोसमी वाऱ्यांचा वृत्तांत लिहा.
ड) पर्जन्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) वातावरणाचा अर्थ व रचना स्पष्ट करा.
ब) तापमानाची विपरितता स्पष्ट करा.
क) सागरी प्रवाहांची कारणे स्पष्ट करा.
ड) आर्द्रतेचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (१२)
- अ) तापमानाचे क्षितिजसमांतर वितरण स्पष्ट करा.
ब) सागरजलाच्या क्षारतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
क) वायुभारपट्ट्यांचे वर्णन करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. (१२)
- अ) सागरी प्रवाहांचे परिणाम
ब) वैश्विक वारे
क) सांद्रीभवनाची रूपे

* * * *